

1. Jautājums: Cik konkrēti pilnvarā ir jānorāda „speciālais” pilnvarojums parakstīt komersanta reģistrēšanas pieteikumu?

Komerclikuma 10. panta otrās daļas pēdējā teikumā noteikts, ka „[s]peciāls pilnvarojums citai personai parakstīt pieteikumu par komersanta ierakstīšanu komercreģistrā apliecināms notariāli.”

Civillikuma 2291. pantā noteikts, ka pilnvarniekam var uzdot nevien vest atsevišķas un noteiktas lietas - ar speciālpilnvaru, - bet arī pārzināt visas pilnvarotāja lietas - ar universālpilnvaru, - kā arī tikai zināmas šķiras lietas - ar ģenerālpilnvaru. „Speciālpilnvara var tikt izdota vai nu viena atsevišķa gribas izteikuma izdarīšanai, vai arī vesela gribas izteikuma kopuma izdarīšanai viena atsevišķa uzdevuma ietvaros. (..) Ģenerālpilnvaras un universālpilnvaras pastāvēšanai salīdzinājumā ar speciālpilnvaru ir raksturīgs zināms ilglaicīgums, kas izskaidrojams ar noslēdzamo darījumu lielāku skaitu. Speciālpilnvara var tikt izdota, piemēram, visu tiesisko darbību veikšanai, kas nepieciešamas, lai pilnvarnieks nopirktu nekustamo īpašumu un reģistrētu to zemesgrāmatā uz pilnvarotāja vārda. Ģenerālpilnvaras (..) pilnvarnieks tiek pilnvarots noslēgt visus īres līgumus mājā.”¹

Pamatojoties uz tiesību normu sistēmisku interpretāciju un tiesību teorijas atziņām ir izveidojusies šāda Reģistra prakse: Ja pilnvaro veikt visas darbības saistībā ar Uzņēmumu reģistru - universālpilnvara; parakstīt visus Uzņēmumu reģistrā iesniedzamos dokumentus, t. sk. komersanta dibināšanas pieteikumu, - ģenerālpilnvara; veikt visas darbības SIA „Ābols” dibināšanai, t.sk. parakstīt pieteikumu, vai parakstīt pieteikumu SIA „Ābols” dibināšanai (ierakstīšanai komercreģistrā) - speciālpilnvara. Speciāls pilnvarojums nevar būt „parakstīt pieteikumus jaunu komersantu dibināšanai”. Tā būs ģenerālpilnvara – pilnvara nav ierobežota atsevišķa uzdevuma veikšanai, jo nav nosaukts konkrētais dibināmais subjekts, tāpēc uz šādas pilnvaras pamata varētu reģistrēt kaut vai 10 jaunus subjektus, kas neatbilst speciālā pilnvarojuma jēgai.

Tomēr pastāv arī citādāks viedoklis. Persona var iegūt (nopirkt) daļas un kļūt par dalībnieku arī uz parastas pilnvaras pamata. Līdz ar to būtu loģiskās, ja arī pieteikuma parakstīšanai komersanta ierakstīšanai pietiktu ar pilnvaru, kur minētas tiesības iegūt (pirkt/pārdot) kustamo mantu vai pārstāvēt pilnvardevēja intereses valsts pārvaldes iestādēs, t. sk. parakstīt dokumentus.

¹ Balodis K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007, 290. lpp.